

De nieuw-apostolische reformatie en de theologie van de welvaart: het 'koninkrijk van God' als hermeneutische sleutel.

Martin Ocaña

Inleiding:

Een van de huidige kenmerken van Latijns-Amerika is het vruchtbare en veranderende religieuze veld, dat onder geleerden (sociale wetenschappers, theologen, enz.) verschillende interpretatieve essays heeft veroorzaakt. Ongetwijfeld neemt het zogenaamde "neo-pentecostalisme" – dat tegenwoordig "Nieuw Apostolische Reformatie" (NAR) wordt genoemd – een prominente plaats in dit scenario in. Dit essay is niet bedoeld om op een alomvattende manier uit te leggen wat de NAR is, maar het zal nodig zijn om enkele sleutelconcepten te begrijpen in deze beweging die voortdurend verandert.¹

Het doel van dit essay is om de NAR te analyseren vanuit het begrip dat het heeft van de metafoor - of gelijkenis- van "Gods Koninkrijk", aangezien het een prominente plaats inneemt in zijn theologische verbinding en in de kerkelijke en politieke implicaties van de beweging. Bij de ontwikkeling van dit onderwerp is het onvermijdelijk om de NAR te verbinden met de welvaartstheologie (WT), aangezien de twee elkaar voeden. Voor het einde van dit essay zullen veel bronnen overvloedig worden geciteerd. Ik moet ook vermelden dat dit essay voortkomt uit een theologische zorg uit mijn onderwijs en pastorale praktijk.

1. De Nieuw-Apostolische Reformatie (NAR)²

Een van de belangrijkste theoretici van deze beweging, de apostel Peter Wagner, beargumenteert het gebruik van bepaalde termen op deze manier:

Ik gebruik de term 'Reformatie', omdat (...) deze nieuwe 'wijnzakken' minstens zo radicaal lijken te zijn als die van de protestantse Reformatie bijna vijfhonderd jaar geleden. 'Apostolisch' duidt op een sterke benadering van de reikwijdte, gekoppeld aan een erkenning van de apostolische bedieningen van deze tijd. 'Nieuw' voegt een eigentijds ontwerp toe aan de naam.³

Dan gaat Wagner verder in zijn uitleg:

De Nieuw-Apostolische Reformatie is een buitengewoon werk dat God begon aan het einde van de 20e eeuw (...) door de vorm van het protestantse christendom over de hele wereld te veranderen. Al meer dan vijfhonderd jaar werken de christelijke kerken meestal met traditionele denominatie-structuren, van een of andere soort. Vooral in de jaren negentig, maar met wortels die door de eeuw heen lopen, zijn nieuwe vormen en operationele procedures ontstaan op gebieden zoals het bestuur van de plaatselijke kerk, interkerkelijke relaties, financiering, evangelisatie, zending, gebed, de selectie en training van leiderschap, de rol van bovennatuurlijke kracht, aanbidding en andere belangrijke aspecten van het leven van de kerk.⁴

Ten slotte presenteerde dezelfde Wagner de NAR als een beweging van de Geest:

De meeste Nieuw-Apostolische Kerken geloven niet alleen in het werk van de Heilige Geest, maar nodigen hem ook regelmatig uit om bij hun te zijn en zijn bovennatuurlijke kracht te brengen. Het is in die tijd heel gewoon om te zien gebeuren dat er actieve afdelingen van gezondheid zijn, bevrijding van demonen, geestelijke oorlogvoering, voorspelling, overvloeien van de Heilige Geest, geestelijk in

kaart brengen (van demonen), profetische handelingen, vurige voorbede en gebed dat licht geeft, en zelfs meer in de nieuwe apostolische kerken.⁵

Samenvattend kan men zeggen dat "Nieuw-Apostolische Reformatie" de juiste naam is om naar hen te verwijzen. Dat wil Wagner tenminste. Theologen en sociale wetenschappers zullen termen als 'post-confessionalisme', 'goddelijke gezondheid en genezing', 'neo-pentecostalisme', 'autonome pinksterbeweging' enz. omdat geen van deze termen recht doen aan de spirituele omvang van de beweging.

We merken ook op dat de NAR alle kenmerken heeft van wat we kenden als neo-pentecostalisme. In die zin is WT substantieel voor de beweging. Het is niet verwonderlijk dat de apostel John Ballistreri over armoede spreekt alsof het "lepra" is. Maar volgens hem is dat woord niet van hemzelf, maar van God die hem hoorbaar zei: "Als ik je zeg dat armoede de melaatsheid van de 21e eeuw is, moet je iets doen. Ik ga je naar een gezagspositie brengen waarvan je in staat zult zijn vele personen te bevrijden die door deze vloek gebonden zijn."⁶

Zoals we allemaal weten, is WT een theologische nadruk die te vinden is in verschillende kerken, ministeries voor kerk en media (boeken, tijdschriften, radiostations, televisienetwerken, internet, enz.). Het basisidee van WT is dat christenen, als "zonen van de koning", het recht hebben om zich de diverse voordelen van God toe te eigenen, voornamelijk die te maken hebben met welvaart of economische overvloed. Op deze manier benadrukt WT een onevenredige nadruk op materiële rijkdom, transformeert deze hoeveelheid rijkdom in de mate van geloof en zelfs van de mate van christelijke spiritualiteit. Bovendien herleest deze theologie de hele Schrift vanuit dit totaal plaatje, wat op zijn beurt de articulatie van een nieuw geheel van doctrines afdwingt.

Dit is de reden waarom in de leer van WT; God verschijnt als een extreem rijke landeigenaar, eigenaar van al het goud van het universum. Hieruit leiden ze af dat christenen extreem rijk moeten zijn en goud moeten dragen. De leer ook dat Jezus een rijk man was, die vanaf zijn geboorte tot aan zijn dood in voorspoed leefde. Het kruis wordt geïnterpreteerd als de manier waarop Christus christenen voorspoedig maakt, dat wil zeggen dat Jezus stierf zodat de christenen in voorspoed zouden kunnen leven en niet langer onder de vloek van de wet (de armoede). De kerk wordt een transnationale onderneming waarin het nodig is om geld te investeren om zelf veel economische voordelen te behalen. De hemel wordt omgevormd tot een plaats van ongeëvenaarde luxe, wat inhoudt dat christenen op aarde weelderig moeten leven "om vast te wennen" aan hun toekomstige eeuwige verblijfplaats. Ten slotte zijn christenen financiers, mensen die weten hoe ze moeten investeren in de 'Bank of God'. Zij zijn de "bankiers van God".⁷

In de NAR, ten slotte, heeft leiderschap kenmerken die sterk lijken op autoritarisme en messianisme. Peter Wagner legt de gave van het apostelschap uit:

De gave van het apostelschap is de bijzondere bekwaamheid die God aan bepaalde leden van het lichaam van Christus geeft, waardoor ze het leiderschap kunnen aannemen en uitoefenen in meerdere kerken met buitengewoon gezag in geestelijke zaken, wat door deze kerken wordt erkend en gewaardeerd. (...) kan zaken eisen die autocratisch kunnen lijken, maar die door de christenen graag worden aanvaard, omdat men zijn gaven en de autoriteit die bij hem hoort erkent.⁸

Hoewel de aangehaalde paragraaf al behoorlijk duidelijk is, voegt Bernardo Campos, uit Peru, eraan toe dat de nieuwe apostelen een nieuwe structurering vormen van de religieuze macht waarin ze op een hoger niveau in de hiërarchie van de bestaande leiding worden geplaatst. Campos erkent dat ze

in de praktijk een nooit eerder geziene kracht krijgen. Een macht die niet kan worden weerstaan of in twijfel kan worden getrokken, aangezien "hun autoriteit weerstaan, is weerstand bieden aan de goddelijke autoriteit die door de Heilige Geest is gedelegeerd."⁹ Aangezien dit leiderschapsmodel echter niet kan worden ondersteund vanuit de Bijbel, appelleert de NAR aan de "geschiedenis". Bovendien hebben ze, aangezien de geschiedenis verschillend verklaard kan worden, hun eigen versie ontwikkeld – een veel voorkomend iets in de context van de postmoderniteit – maar in werkelijkheid is dit een vertekening van wat we tot nu toe wisten. Wat volgt is een verklaring van wat we hebben.

1.1. "Bijbelse" en "historische" grondslagen van de NAR

De NAR probeert soms zichzelf te legitimeren, of althans geloofwaardig te maken, vanuit de bronnen van gezag die christenen aanvaarden. In het geval van de evangelische gemeenschappen neemt de Schrift een plaats van groot belang in, aangezien men begrijpt dat elke theologische en MISSIO logische onderneming daarop is gebaseerd. Het bovenstaande verklaart de opkomst van een nieuwe lezing van de NAR genaamd "hermeneutiek van de Geest", wat "een methode is om de werkelijkheid te interpreteren op basis van een interpretatie van de Schrift, maar in het licht van de verlichting van de Heilige Geest voor het alledaagse van het religieuze leven."¹⁰ Deze "hermeneutische" heeft concrete voorbeelden.

Hermeneutische theorie of politieke theorie?

De Costa Ricaanse apostel Rony Chaves zegt in een commentaar op 1 Korintiërs 12:28: "Dit houdt in dat de 'hiërarchische orde' in de kerk niet van 'democratische' maar van theocratische aard is". En later, terwijl hij het Ministerie van de Apostelen uitlegt, betoogt hij dat deze "een essentieel onderdeel zijn van de vestiging van het Koninkrijk van God".¹¹ Dit type "exegese" is een product van wat de "hermeneutiek van de Geest" wordt genoemd, wat in feite een theorie is die de nadruk legt op de tolk en niet op wat de Bijbel daadwerkelijk zegt, en dit omdat de Bijbel alleen van belang is op een instrumentele manier.

Er wordt ook opgemerkt dat voor Chaves de apostelen een essentieel onderdeel zijn van de vestiging van het Koninkrijk van God op aarde. Deze gedachte is, in het licht van de laatste twee decennia, coherent met de ideologie van de NAR. In het midden van de jaren negentig was het heel gewoon om tijdens apostolische conferenties sessies te horen over "Verruim de winkels" of "Bezit het land". Tegenwoordig spreken ze liever van "Herstel van de schepping" of "Herstel van de aarde". Laten we zien:

Herstel wordt in God geboren; hij begint het proces van verlossing en herstel van het heelal. De oneindige wijsheid van de Schepper komt tot uitdrukking in zijn verlossingsplan, door zijn Zoon Jezus Christus te sturen om Satan op Golgotha te verslaan en het herstel van het menselijk ras en de schepping te ontketenen; Jezus kwam om te herstellen wat verloren was gegaan. Halleluja. Het concept van herstel ligt in God zelf. Hij is de Restaurateur van uitmuntendheid.¹²

Dit heeft "ministeriële" en politieke implicaties. God verheft, in de woorden van Chaves, "Apostelen voor een sociale transformatie". Dan gaat hij verder met te argumenteren:

God wekt en zalft apostelen met een grote visie om hun steden sociaal te beïnvloeden. Dit omvat de groei van de kerk, de publieke moraal, evenals de economische, bestuurlijke en educatieve transformatie. Dit houdt in dat buurten, gemeenschappen, regio's, steden en naties de apostolische impact zullen ontvangen. Territoriale apostelen en steden zijn nodig om hervorming en transformatie tot stand te brengen.¹³

Handelingen van de apostelen en kerkgeschiedenis

Een zorgvuldige lezing van de brochures, teksten op internet, officiële documenten en zelfs boeken geproduceerd door de NAR, bewijzen dat het boek Handelingen van de Apostelen een prominente plaats inneemt in hun argumenten en theorieën. Lucas, aan wie een christelijke traditie het opstellen van het evangelie van Lucas en de Handelingen van de apostelen toeschrijft, is de favoriete "historicus" en "theoloog" van de NAR geworden. Vandaar de constante verwijzingen naar deze missionaris en schrijver van de 1e eeuw. Natuurlijk, hoe zou het niet zo zijn, aangezien Lucas voorstander is van de werking van de Heilige Geest!¹⁴

Met andere woorden: sommige sprekers van de NAR hebben -in de praktijk- de totaliteit van de boeken van het Nieuwe Testament teruggebracht tot de geschriften van Lucas. Dat wil zeggen, ze hebben een canon gecreëerd binnen de reeds bestaande canon. Een veel voorkomend iets in groepen en bewegingen die selectief Bijbelse openbaring begrijpen. Maar meer nog, de geschriften van Lucas -met name Handelingen- worden gelezen vanuit de "hermeneutiek van de Geest". Volgens Peter Wagner

Het boek Handelingen is geen museumstuk. Het is een dynamische tekstgids die ons uitlegt hoe het evangelie van Jezus doordringt in nieuwe gebieden, begeleid door de kracht van de Heilige Geest. (...) Onderzoek naar zendingswerk heeft een stapel materiaal opgeleverd die aangeeft dat het evangelie zich sneller over de wereld verspreidt als er tekenen en wonderen mee gepaard gaan.¹⁵

Handelingen, dan wordt een gids, een criterium waarmee je kunt zien hoe de Heilige Geest werkt in de missies in de wereld en in de geschiedenis. Een van de bekendste stellingen van de NAR - in navolging van het eerdere idee - is dat de Heilige Geest het zwijgen werd opgelegd door de institutionele Kerk en de aardse machten. Rony Chaves zegt in zijn herinterpretatie van de geschiedenis van de kerk nadrukkelijk:

Constantijn, de Romeinse keizer, nam het christendom aan als staatsgodsdienst en prostitueerde zichzelf het Huis van God. Het resultaat van latere jaren was de opkomst van de rooms-katholieke kerk; de poging van Satan om de profetische en apostolische beweging van de Heilige Geest te verstikken. Het rijk legde predikanten op en een Babylonische structuur die langzaam het apostolische Bijbelse patroon terugdraaide en de kerk werd verwoest en ontdaan van de schors dat uiteindelijk de boom verwoestte, volgens de profetie van Joël 1. De gevolgen daarvan ging de kerk in tegen alles wat door de Vader was ingesteld. De apostelen en de profeten verdwenen en ook, de zalving, de kracht en de wonderen. Beetje bij beetje nam het heidendom de altaren in en verloor de kerk haar leven en de manifestaties van de Geest. De duisternis omhulde de Kerk door haar eeuwenlang over te laten aan de genade van de verwoestingen van de duivel en zijn religieuze duisternis.¹⁶

En verwijzend naar de Reformatie van de zestiende eeuw, zegt Chaves:

De protestantse Reformatie van Luther was een hervorming die verband hield met de vernieuwing van de leer van het fundamentele geloof; het was een hervorming van het geloof. De huidige hervorming van de Geest is meer een hervorming van de praktijk. Het beïnvloedt de formele kerkstructuren en kerkelijke administratie en bedieningen. Het is een apostolische hervorming. Het beperkt zich tot het brengen van substantiële veranderingen in de manier waarop de kerk en haar bedieningen worden bestuurd, beheerd en gecontroleerd.¹⁷

Wagner, om een rondreis te maken van de Reformatie van de zestiende eeuw tot de huidige tijd, voegt eraan toe:

Mijn uitgangspunt is dat in de protestantse Reformatie de noodzakelijke theologische fundamenten zijn gelegd: het gezag van de Schrift, de enige rechtvaardiging door het geloof en het universele priesterschap van alle gelovigen. De Wesleyaanse beweging introduceerde de vraag naar een zakelijke en persoonlijke heiligheid. De Pinksterbeweging schetst het bovennatuurlijke werk van de Heilige Geest in verschillende bedieningen van macht. Het ambacht van voorbidder werd in de jaren zeventig hersteld en het ambt van profeet werd in de jaren tachtig hersteld. Het sluitstuk kwam in de jaren negentig met de erkenning van de gave en het ambt van apostel. De Nieuw-Apostolische Reformatie is de huidige vorm waarin God het theocratische bestuur van de Kerk redt.¹⁸

Sterker nog, Wagner gelooft -of wil zijn lezers doen geloven- dat:

De NAR vertegenwoordigt de meest radicale verandering in de manier van kerk doen sinds de protestantse Reformatie. Dit is geen leerstellige verandering. We houden ons aan de belangrijkste leerstellingen van de Reformatie: het gezag van de Schrift, rechtvaardiging door geloof en het priesterschap van alle gelovigen. Maar de kwaliteit van het kerkelijk leven, het bestuur van de kerk, de eredienst, de theologie van het gebed, de missiedoelen, de optimistische visie voor de toekomst en andere kenmerken, vormen een hele verandering ten opzichte van het traditionele protestantisme.¹⁹

1.2. Het "Koninkrijk van God" als een hermeneutische sleutel

Dat het thema van het Koninkrijk van God in de toespraak van de NAR aanwezig is, staat buiten kijf. Een boekje van de apostel van Costa Rica, Roberto Bonilla, zei: "hij heeft een grote kennis van de apostolische waarheden van het Koninkrijk van God en hoe ze op aarde te vestigen en hoe de sterke punten van de vijand die in naties is opgebouwd, neer te halen, volkeren en families."²⁰ Evenzo wordt van de apostel Guillermo Maldonado gezegd dat "hij een man is die geroepen is om het Koninkrijk van God lokaal en internationaal te vestigen."²¹

Ondertussen getuigt Juan Zuccarelli van "Het koninkrijk van God in de gevangenis van Olmos",²² en betoogt de apostel Harley Ithier dat "de Heilige Geest openbaringen vrijgeeft: Bijbelse, contextuele, praktische, persoonlijke, creatieve en krachtige strategieën in het lichaam van Christus voor de bevordering van Gods Koninkrijk op aarde."²³ Daarnaast heeft het boek van Peter Wagner, "Prayer of War"²⁴ de ondertitel: "How to find the power and the protection of God in the fight to build his Kingdom".²⁵ Ten slotte vult Bernardo Campos in zijn essay "Vision of Kingdom" het voorgaande aan in de volgende bewoordingen:

Missie bestaat volgens MAP [NAR] uit het zichtbaar maken van Gods Koninkrijk op aarde, de eindbestemming van de mens, wat inhoudt dat er een nieuwe sociale orde wordt bereikt, een staat

van gerechtigheid en vrede (de shalom, in Bijbelse termen). Dit, en niet een andere, is het stempel van de hoogste taak die de Kerk beweegt. Kerkgroei staat niet langer centraal.²⁶

Uit de voorgaande paragrafen kan worden afgeleid dat de uitdrukking Koninkrijk van God meerdere betekenissen heeft in de NAR. Deze lijken te zijn: (1) een soort spirituele 'principes' die moeten worden toegepast op aardse werkelijkheden, waar bolwerken moeten worden neergehaald; (2) God die persoonlijk over individuen regeert; en (3) een sociale orde die op aarde moet worden opgebouwd. Deze laatste betekenis is verrassend, want men geloofde dat het juist de bevrijdingstheologen degenen waren die leerden dat het Koninkrijk van God op aarde gebouwd kon worden.

Omdat dit de betekenissen zijn van de uitdrukking "Koninkrijk van God", hebben ze allemaal connotaties met het heden, van aardseheid, met weinig of geen plaats voor het eschatologische koninkrijk van God. Eschatologie lijkt hen niet veel te interesseren omdat de ideologie van de mode - gericht op het aardse "vandaag" - alle theologische steigers van de NAR lijkt te beheersen. Hierin is er een sterke parallel met het oude theologische liberalisme van de negentiende eeuw en met het sociale evangelie van het begin van de twintigste eeuw, beide zeer optimistisch over wat er in de aardse realiteit gebouwd zou kunnen worden.

Als de vorige observatie waar is, welke nadruk ligt dan in de leer van de NAR? Wonderen, tekenen, wonderen die het Koninkrijk van God demonstreren.²⁷ In die zin lijken de tekenen belangrijker dan hetzelfde koninkrijk van God zelf. De tekenen zijn als zijn openbaring, die de kracht van God tonen, hoewel ze preciezer de kracht van de apostelen tonen, die deze signalen uitvoeren.

Koninkrijk van God of koninkrijk van apostelen?

De vraag heeft niet de bedoeling ons te verwarren of af te leiden van een essentieel onderwerp van de christelijke theologie. Volgens James Leo Garrett is het Koninkrijk van God "een van de belangrijkste christelijke Bijbelse termen en concepten [die] in het bijzonder belangrijk zijn geweest voor de christelijke theologie in de XIXe en XX eeuw."²⁸ Bovendien herinnert Garrett ons eraan dat Vooral in de moderne tijd het Koninkrijk van God opgevat wordt als: (1) een sociaal-ethisch ideaal (A. Ritschl, Christian Socialism, Social Gospel); (2) een uitgesteld joods duizendjarig koninkrijk (dispensationalisme); (3) Het apocalyptische Koninkrijk van God dat werd gefrustreerd door de dood van Jezus (J. Weiss en A. Schweitzer); en (4) Het Koninkrijk van God gerealiseerd in Jezus (C.H. Dodd).

Geen van deze opvattingen over het Koninkrijk van God, die Garrett samenvat, is echter vergelijkbaar met het voorstel van de NAR. Bernardo Campos legt uit hoe de relatie tussen Gods Koninkrijk en het "Koninkrijk der Apostelen" tot stand komt. Na erop te hebben gewezen dat "de leer van het Koninkrijk van God de nieuwe as is waarom heen het hele leerstellige corpus zal draaien en die de rituele handelingen, organisatievormen, evenals de ethiek en de sociale praktijken ervan zal leiden", zegt hij dat het gaat om een "Copernicaanse revolutie". Wat betekent dit? Laten we Campos aan het woord laten:

-Ze zullen hier op aarde regeren, en niet in de hemel;

-Dat we hier en nu koningen, profeten en priesters zijn;

-Dat we gezag hebben over engelen en dat deze tot onze beschikking staan om de missie van vestiging van het Koninkrijk van God op de Nieuwe Hemel en de Nieuwe Aarde te voltooien.²⁹

Van de tien kenmerken van de Copernicaanse revolutie die Campos en de NAR handhaven, hebben er drie te maken met het bewind van de apostelen, zoals Peter Wagner, Rony Chaves, Cash Luna, Raul Vargas, Harold Caballeros en anderen. Waar gaan de apostelen heen om te regeren? Naar de aarde. Wat zijn ze hier en nu? Koningen, profeten en priesters. Over wie hebben ze gezag? Zelfs over de engelen.

De 'Copernicaanse revolutie' van de NAR heeft in werkelijkheid meer te maken met politiek en economie dan strikt met het Koninkrijk van God, althans voor zover dat hiervoor werd begrepen. Als het doel is om een nieuwe sociale orde te zoeken, dan is het duidelijk dat ze het over politiek hebben. Wat zeker is, is dat de apostelen "macht" willen, maar niet dat God regeert, maar zij. Dit is het hart van zijn politieke theologie. Om met dit programma te beginnen, moeten ze eerst de democratische structuren van de kerk veranderen, waar ze al regeren. De Venezolaanse apostel Elias Rincon zegt:

Democratie werkt niet als zodanig binnen de kerk. De kerk zou moeten worden bestuurd door een theocratische regering, waarin er een duidelijke erkenning is van de bedieningen en de Bijbelse gaven. (...) In het apostolaat wordt erkenning gegeven aan een geestelijk gezag, waaraan herders, profeten, leraren en evangelisten onderworpen zijn, die de andere bedieningen zijn waarover Paulus spreekt tot de Efeziërs.³⁰

Democratie, in al haar uitingen, zal altijd een barrière zijn voor het koninkrijk van de apostelen. Sommigen van hen komen zelfs in de kerk zeggen dat "een goede dictatuur beter is – die van hen – dan een slechte democratie." Er kan met recht worden gezegd dat het laatste project van de NAR is om hun idee van 'theocratie' op te leggen aan de samenleving als geheel, als ze ooit de kans krijgen om erin te regeren. Het zou echter beter zijn als ze duidelijk en zonder dubbelzinnigheden zouden verklaren dat wat ze willen bereiken een "apostolische wereldregering" is (en niet precies het Koninkrijk van God). Hun standpunt heeft een reeks reacties opgeleverd die vanuit elk oogpunt gerechtvaardigd zijn. Een bekende Argentijnse pinksterpredikant geeft het volgende aan:

Er is een op macht beluste priesterkaste geboren, of, om het anders te zeggen, degenen die proberen de macht te grijpen en er naar eigen inzicht gebruik van te maken. (...) We beginnen de eenentwintigste eeuw met de herontdekking van het apostolisch ambt. Nu worden de oude evangelisten, omgevormd tot profeten, hergebruikt als apostelen. (...) We hebben een centralisatie van macht ervaren die ons dichterbij de katholieke kerk brengt en ons verwijderd van de protestantse traditie. Het 'priesterschap' is steeds meer in handen van enkelen verlicht.³¹

1.3. Kerkelijke voorstellen en politieke articulatie

Het is een verkeerde opvatting, zoals eerder gezien, dat de NAR te maken heeft met een strikt kerkelijk project. Nee. De hervorming die ze voorstellen is in werkelijkheid sociaaleconomisch. Het is een culturele revolutie die qua inhoud bijna geen verschil laat zien met de voorstellen van de

Amerikaanse Reconstructionistische beweging, maar misschien alleen in de hoofdrolspelers (de Apostelen). Cindy Jacobs betoogt in haar boek "The Reformation Manifesto" -voorafgegaan door Peter Wagner-, "onze tijd heeft een nieuwe hervorming nodig, niet zoals de eerste die zichzelf alleen een hervorming van de kerk noemde."³² Dit is een kwaadaardige lezing van de protestantse Reformatie, die alleen gemaakt is om erop te wijzen dat de NAR een alomvattende hervorming met zich meebrengt die alle terreinen van het leven zal bestrijken.

Kerkvernieuwing en reorganisatie van de sociale

Cindy Jacobs spreekt eigenlijk niet voor zichzelf maar voor de beweging die ze vertegenwoordigt. Ze is een "Generaal van gebed" en leider van de NAR. Bovendien impliceert de hervorming waarnaar ze verwijst natuurlijk een politiek project. Verder, wordt zo'n project ergens uitgelegd? Voor zover wij weten, heeft geen enkele apostel de moeite genomen om dit te doen. Misschien zullen ze dat ook nooit doen, omdat wat duidelijk is, geen onderscheiding of definitie nodig heeft. Er kunnen echter enkele ideeën worden afgeleid van de doelstellingen en de ideologie van dit project, door het politieke gedrag van de leiders van de NAR te observeren.

In die zin moet men de volgende vragen stellen: Met wie ontmoeten ze elkaar om te ontbijten en media-aandacht te besteden? Bij wie gaan ze op bezoek en geven ze cadeaus? Voor wie bidden ze in het openbaar voor het ook van de journalisten? Met welke politici en hoogwaardigheidsbekleders laten ze hun foto's maken, die ze aan hun kantoorwanden hangen? Wie nodigen ze uit in hun gemeente voor speciale evenementen? Het populaire gezegde: "Vertel me met wie je op pad gaat en ik zal je vertellen wie je bent", blijkt in dit geval meer dan voldoende.

De apostel Rony Chaves stelt dat in deze nieuwe kerkelijke sociale orde de verschillende 'apostolische sferen' een cruciale rol spelen. Zo vinden we in "het veld van apostolisch gezag": (1) horizontale apostelen; (2) verticale apostelen; en (3) apostelen van de commerciële wereld, dat wil zeggen van marketing of de markt.

De kenmerken van deze drie soorten apostolaat zijn dat terwijl de "horizontale" apostelen bedieningen van relatie zijn -waarvoor ze kunnen rekenen op apostelen van bijeenvergaderen, ambassadeurs-apostelen, apostelen van mobilisatie en territoriale apostelen-, de "verticale" apostelen zijn leiders van kerkelijke organisaties, confessionele of apostolische netwerken. De apostelen "van de commerciële wereld" daarentegen "hebben hun dekking in een plaatselijke kerk, maar oefenen hun bediening voornamelijk uit in de wereld buiten de kernkerk, dat wil zeggen in de uitgebreide kerk (politiek, handel, sport, enz.)."³³

In feite lijkt deze apostolische organisatie meer op een gezagsstructuur waarvoor Vaticaanstaat als model dient. En hoewel Chaves niet helemaal duidelijk is als het gaat om de "uitgebreide kerk", zien we opnieuw dat de kerk in dit perspectief betrekking heeft op of zich uitstrekt tot politiek, handel, etc. Dit is de essentie van de NAR aangezien het hun reden van bestaan is.³⁴ Juist daarom moeten zij het NAR-project verdedigen tegen hun tegenstanders of vijanden.

Wie is tegen de Nieuw-Apostolische Reformatie? Natuurlijk is de duivel de eerste tegenstander van elke Apostolische Reformatie. Zijn Koninkrijk zou naar beneden komen als dit vandaag gebeurt. Maar in werkelijkheid zijn het de Babylonische structuren die er alles aan zullen doen om het te stoppen. De geesten die daar heersen zullen oorlog voeren om het te voorkomen. Toch moeten we helaas zeggen dat ouderwetse en evangelische religieuze (niet-functionerende) structuren zullen doen wat ze kunnen om deze hervorming van God te beteugelen.³⁵

Een dosis manicheïstische en messiaanse ideeën mocht niet ontbreken in de NAR! Het aan hen inherente fundamentalisme vindt altijd oppositie van de Duivel en zijn respectieve aardse correlatief, d.w.z. "de evangelische en religieuze structuren" die niets anders zijn dan "Babylonische structuren" waar demonische geesten heersen. Wie zijn dan concreet op dit gebied? Leiders, predikanten, theologen, uitgeverijen, plaatselijke kerken, denominaties, theologische faculteiten, kerkelijke bewegingen, enz., ja zelfs elke gelovige die het niet eens is met de NAR.³⁶

Apostelen in de politiek: dienstbaarheid of macht?

In Latijns-Amerika heeft het onderwerp van evangelischen in de politiek een lange geschiedenis die we vanwege ruimtegebrek niet kunnen samenvatten.³⁷ Wat nieuw is, is dat het de leiders van de NAR zijn, en zelfs de apostelen zelf, die nu betrokken zijn bij de politiek. Bovendien zoeken ze niet zomaar een politiek ambt, maar willen ze betrokken zijn bij de 'grote politiek' (gemeenten, regionale regeringen, congres en zelfs het presidentschap van de republiek). Veel voorbeelden hiervan zijn aanwezig in Latijns-Amerika. Norberto Saracco gelooft dat "toen de Latijns-Amerikaanse evangelische kerk werd getransformeerd van een onzichtbare minderheid in een merkbare minderheid, er een bewustzijn groeide van de mogelijkheden die de kerk zou hebben voor sociale transformatie."³⁸

Bovendien, hoewel deze verklaring verwijst naar de evangelischen in het algemeen, is ze rechtstreeks van toepassing op de NAR, die uitging van een messiaanse mentaliteit en een theologie van geestelijke oorlogvoering die nu de wereld probeerde te regeren. Saracco voegt toe:

Binnen een theologie van territoriale geesten en geestelijke oorlogvoering dacht men dat een samenleving getransformeerd zou kunnen worden als er strategische, tactische en spirituele stappen zouden worden gezet die hen de overwinning zouden bezorgen. Deze spirituele actie, die in militair opzicht de rol van de luchtvaart zou innemen, zou moeten worden aangevuld met de beslissing tot daadwerkelijk bezit van het grondgebied. Dat wil zeggen, het was noodzakelijk dat de christenen zich voorbereidden om de plaatsen van regering en macht te bezetten.³⁹

Over dit onderwerp is de Peruaanse ervaring illustratief. De apostelen -en hun echtgenotes- hebben de laatste tijd gestreden voor belangrijke posities in de politiek. De apostel Marcelino Salazar heeft bijvoorbeeld twee keer voor het Congres gelopen, een keer met de "APRA-partij" en een andere met "Nationale Restauratiepartij". Van hun kant heeft de apostel Alberto Santana een keer gelopen door de "APRA-partij", en de apostel Samuel Arboleda liep naar het Andesparlement op de lijst van de "Alliantie voor Grote Verandering". Verder liepen de "profeten", Alda Lazo en Iris Huidobro, respectievelijk voor "Nationale Solidariteitspartij" en "APRA-partij". Opgemerkt moet worden dat Alda Lazo de vrouw is van de apostel Peter Hornung van de Living Water Christian Community, terwijl Iris Huidobro de vrouw is van apostel Marcelino Salazar, van de Tabernakel van Lima.

Deze gegevens laten zien dat: (1) het niet relevant is welke partij of politieke beweging wordt gebruikt om vanuit een politiek ambt te leiden; (2) blijkaar zijn de ideologie, het gedrag en de politieke voorstellen van deze partijen niet erg belangrijk; en (3) waar het om gaat is om aan de macht te komen, ongeacht door welke partij dit wordt bereikt. Dit geeft aan dat: (1) blijkaar de specifieke politieke ideologie niet belangrijk is bij de apostelen; en (2) veel belangrijker dan het politieke project – van de partij of van de natie – is het persoonlijke en economische project. Om het botweg te zeggen, het enige waar de apostelen in geïnteresseerd zijn, is het prestige, de macht en het geld.

Op basis van deze specifieke ervaring, maar kan worden uitgebreid tot alle landen van Latijns-Amerika, kan met Saracco worden geconcludeerd dat,

het is triest om leiders (...) te zien die voor de verleiding van de macht vallen en politieke kandidaatstellingen accepteren met als enige ervaring die van hun kerkelijke bediening. We moeten ons afvragen: wat is hun politieke strijdbaarheid geweest? Wat is hun voorbereiding geweest? Wat is hun ideologie van de sociale transformatie?⁴⁰

Zoeken ze bovendien wel sociale transformatie of alleen hun persoonlijke transformatie?

2. Een evaluatie van de voorstellen van de NRA

Ik ben van mening dat het tijd is om een theologische evaluatie te maken aan de NAR. Ik zeg dit omdat er een wijdverbreide mening is – die komt van aanhangers van de NAR – die stelt dat het nog te vroeg is om een dergelijke beoordeling uit te voeren. Ik geloof dat dit op onverantwoorde wijze iets zou uitstellen dat dringend moet worden gedaan, vooral als het een beweging is die zich bijna drie decennia geleden begon uit te breiden naar het continent en waarvan de effecten duidelijk zichtbaar zijn.⁴¹

2.1. Het onderwerp van de "autoriteit" in de NAR

In het boek *Para qué sirve la teología?* Alberto Roldan bestudeert hierin het onderwerp van de autoriteit binnen het christendom, niet alleen omdat het van kardinaal belang is, maar ook omdat "in laatste instantie alle levensvragen moeten worden beslist op basis van het begrip autoriteit".⁴² Inderdaad, het christendom kan niet worden begrepen zonder het gezag waarop zijn theologische steiger is gebouwd. Bovendien heeft de notie van gezag, vooral sinds de protestantse Reformatie, de Bijbel als pijler. Dat is de reden waarom ze hebben aangedrongen op "Sola-geschriften" als hun enige en definitieve autoriteit.

In de NAR is het thema van "gezag" duidelijk samengevat door Peter Wagner: "God spreekt vandaag rechtstreeks tot zijn volk! Sommigen zijn verbaasd over hoeveel goedgehartige en intelligente christenen dit niet kunnen geloven. Ze denken dat de hele openbaring van God aan zijn volk in de Bijbel staat."⁴³ Dit is naar mijn mening de kern van de zaak en wat de NAR tot iets heel anders maakt dan het protestantisme, de klassieke pinksterbeweging en andere vormen van Evangelicalen in Latijns-Amerika.

"God spreekt vandaag rechtstreeks" betekent concreet dat: (1) de Bijbel niet genoeg is als autoriteit op het gebied van geloof, leer en praktijk; (2) Het woord van God wordt niet beperkt door de canon die in de Schrift wordt uitgedrukt, maar gaat daarbuiten; en (3) God spreekt tegenwoordig op andere manieren, die in de praktijk van de NAR bekend staan als de "rhemas", zogenaamd een frisse stem en die in sommige gevallen ook hoorbaar kan zijn.

"God spreekt vandaag rechtstreeks" verwijst ook naar een reeks zogenaamd ervaringen van de Geest, die "een open kanaal van God" vertegenwoordigt waardoor hij -niet een paar keer- tegen de Schrift zelf in, communiceert. Het is dus heel gewoon om in de mond van de apostelen uitdrukkingen te horen als "God heeft tegen mij gezegd ...", maar die in de toonsoort van de NAR niet iets anders zijn dan de rhema's die zij zeggen te hebben ontvangen.⁴⁴ Historisch gezien is dit probleem niet

nieuw, aangezien er verschillende karakters en bewegingen zijn geweest die een beroep hebben gedaan op dit soort autoriteit op basis van de ervaring, volgens hen altijd van de Heilige Geest.⁴⁵

Een snel veldwerk in de verschillende gemeenschappen van de NAR suggereert dat veel van zijn theologische verhandelingen een beroep doen op ervaringen (en veel vaker op emoties). Persoonlijk heb ik dit onderwerp besproken met apostelen -van verschillende landen in Latijns-Amerika- en ik heb altijd dezelfde redenering gehoord: "is dat je niet hebt meegemaakt wat wij hebben meegemaakt."⁴⁶ Maar wat is de bedoeling van de NAR om hun theologische voorstellen in de ervaring te onderbouwen? Ik geloof dat er twee mogelijke antwoorden zijn: (1) Neem de nieuwe openbaring van God en laat de geërfde canon achter; en (2) een nieuwe openbaring te brengen, en de traditie of herinnering achter te laten. Beide antwoorden streven er natuurlijk naar om ervoor te zorgen dat het christendom ophoudt "de religie van het boek" te zijn en om het de religie van de ervaring, het gevoel en de emotie te maken. De "Sola Scriptura" heeft plaats gemaakt voor de "Sola Experientia".

Openbaring van God in de naam van de Geest is in de loop van de geschiedenis de verleiding geweest van de 'verlichte' of 'gezalfde', zowel in het jodendom (bijvoorbeeld de apocalyptische) als in het christendom (de voorbeelden zijn talrijk). En niet alleen in deze religies, maar in bijna alle religies die gebaseerd zijn op een 'heilige tekst'. De waarheid is dat de nieuwe "verlichten" tot doel hebben de gevestigde canon te doorbreken, omdat dit een van de grootste struikelblokken is die in de weg staan. Zoals we weten, wijst de canon theologisch "naar een afsluiting in de interpretatie van de overgeleverde teksten, en een manier om te voorkomen dat we van de doctrine afwijken."⁴⁷ Severino Croatto voegt er nog iets aan toe:

Een canon verschijnt niet van de ene dag voor de andere. De tradities komen tot stand in een lang proces van toe-eigening, formalisering, herlezingen, enz. Alleen in een bepaald stadium van haar reis neemt het bewustzijn dat er een corpus van teksten is die ze op de juiste manier uitdrukken.⁴⁸

Dit corpus komt echter historisch tot een formele definitie, die in ons geval in de zesenzestig canonieke boeken staat. De canon is zowel eindpunt (er kunnen geen andere openbaringen meer geschreven worden) als startpunt (God spreekt nog, alleen dan door middel van de canonieke tekst). De NAR neemt bijgevolg om de canon te overwinnen, een andere bron van autoriteit aan die hen onderscheidt van het christendom en die "de derde golf van de Heilige Geest" wordt genoemd of wordt genoemd.

Maar de canon overwinnen heeft nog meer gevolgen: ontkent de traditie, de herinnering die aanleiding gaf tot de beweging, in dit geval het christendom. Het christelijk geloof is in de eerste plaats een geloof gebaseerd op de "herinnering", d.w.z. gegrond "in de herinnering aan historische feiten die in de loop van de eeuwen zullen worden opgespoord". Zoals Hoornaert zegt: "Christenen weten heel goed dat hun religie staat of valt met de nauwkeurigheid van zijn herinnering."⁴⁹ En die herinnering verwijst rechtstreeks naar Jezus Christus, voertuig van redding en hoop.

Religiesocioloog Paulo Barrera heeft de sociologie van religieuze overdracht zorgvuldig bestudeerd en gezien – gebaseerd op zijn veldwerk in Lima en São Paulo- dat de nieuwe bewegingen, zoals de NAR, hun doctrines niet zozeer hebben overgedragen door een beroep te doen op de herinnering en traditie, maar op religieuze emoties.⁵⁰ In die zin probeert de NAR "de protestantse rede te domesticeren".⁵¹ Dit impliceert dat het geërfde ding al niet meer meetelt. Zoals apostel Pablo Deiros toegeeft, de NAR meer dan kijken naar het verleden (de "ontvangen erfelijkheid"), zich richt op de "ontvangen visie", dat wil zeggen de toekomst.⁵² Maar wie ontvangt "de visie"? De apostelen zoals

Peter Wagner en Rony Chaves, om zomaar even twee namen te noemen. Welke ontvangen erfelijkheid verwerpen zij? De hele geschiedenis van het christendom, dat wil zeggen hun vormen van kerkbestuur, hun aanvaarde en ontwikkelde doctrines, de verschillende vormen van theologie doen, enz.⁵³

2.2. De theologie van het Koninkrijk van God in de NRA

Het lijkt geen twijfel dat het Koninkrijk van God verschillende opvattingen en ontwikkelingen heeft gehad in Latijns-Amerika. Volgens Mortimer Arias kunnen we zeggen dat er nog steeds verschillende "eclipsen" of reducties van hetzelfde zijn, zoals: de apocalyptische reductie (het catastrofale Koninkrijk), de evangelische reductie (het koninkrijk van binnen), de liberale reductie (een nieuwe sociale orde) en de charismatische reductie (het koninkrijk van de euforie).⁵⁴ En hoewel de benadering van Arias misschien te schematisch lijkt -en zelfs achterhaald gezien de dynamiek en verandering van de theologische bewegingen-, helpt het ons echter om het beeld in een algemene manier. In een later boek biedt Arias een definitie waarmee het moeilijk is om het niet eens te zijn:

Het koninkrijk van God, aangekondigd door Jezus, is multidimensionaal en omvat alles. Het is een realiteit zowel in het heden als in de toekomst. Het heeft te maken met elk individueel wezen en met de samenleving als geheel. Was oorspronkelijk gericht aan "de verloren schapen van het huis van Israël", maar was bedoeld voor de "hele wereld" en zelfs "de einden der aarde". Omvat alle dimensies van het menselijk leven: fysiek, spiritueel, persoonlijk en onpersoonlijk, de gemeenschap en het sociale, historisch en tijdloos. En omvat alle menselijke relaties: met de naaste, met de natuur en met God.⁵⁵

Dan, Arias nauwkeuriger:

De boodschap en het perspectief van Gods Koninkrijk is er altijd geweest in de Bijbelse tekst, in het geheugen van de kerk en in de missie van Gods volk. Het is een subversieve herinnering geweest. Wat er in bepaalde perioden is gebeurd, is het verdwijnen van de taal van het koninkrijk of de reductie van het koninkrijk tot de enige dimensie.⁵⁶

Deze laatste observatie van Arias helpt ons om het theologisch-politieke voorstel van de NAR over het Koninkrijk van God te evalueren. In de jaren zeventig en tachtig verschenen in Latijns-Amerikaanse evangelische kringen bijbels-theologische bijdragen over het onderwerp, aangezien sommige bewegingen zoals "Church and Society in Latin America" (ISAL) en de theologie van de bevrijding een uiteenzetting hadden die even specifiek als uitdagend was: het Koninkrijk van God moet worden gebouwd, in het bijzonder onder de vorm van een bepaald sociaal systeem, dat de armen tot een bevoorrecht maatschappelijk subject vormde.⁵⁷

De evangelische bijdragen hadden door moeten gaan, maar helaas was er wat verval in de bezinning op het Koninkrijk van God. Het is niet dat we geen essays over het onderwerp zijn verschenen, maar dat deze bijna niet ingingen op de dringende kwesties die aandacht vragen in de huidige context van cultureel-politiek-economisch Latijns-Amerika. In die zin is de NAR met de metafoor – of gelijkenis – van het "Koninkrijk" gekomen om een bepaalde theologische leemte op te vullen, hoewel, in Aria-terminen, deze overschaduwde.

De NAR haalt bijvoorbeeld de geschiedenis op als heilsplaats. Het probleem is dat er niet genoeg over die geschiedenis wordt nagedacht. En misschien zullen ze dat nooit doen omdat ze het liever

kritiekloos volgen. Als de vertolkers van deze geschiedenis -politici, marketeers, werkgevers, enz.- zeggen dat het aardse er is om maximaal van te genieten, en vooral in termen van de neoliberale markt, zal de NAR die ideologie blijven vertalen als theologie van welvaart . In die zin passen ze zich goed aan de “geest van de eeuw”, wat niet hetzelfde is als “contextueel zijn”.

En het is precies door zo goed aangepast te zijn aan de huidige tijd, dat de NAR een essentiële rol vergeet, voor alle theologische verhandelingen: de profetische rol, zo aanwezig in de verschillende evangelische ervaringen in Latijns-Amerika in de laatste honderd jaar. De profetische stem heeft deel uitgemaakt van onze geschiedenis. Zeker dat de NAR "profeten" en "profetieën" heeft, maar met het doel om zichzelf eveneens te versterken en te legitimeren. Kent iemand kritiek van de nieuwe apostelen op het heersende economische systeem? Er kan zonder meer worden gezegd: de NAR is een religie geworden die onschadelijk is voor het heersende economische systeem.

Als bovenvermelde vertolkers bovendien in de mens, in de natuur en zelfs in de kosmos het “geestelijke” en zelfs het “bovennatuurlijke” vinden – en door hen bijna alles te laten verklaren -, zal de NAR die ‘taal’ overnemen en aanpassen, maar dan in de sleutel van "geestelijke oorlogvoering".

En als in de huidige historische processen steeds meer de verticale politici domineren, door meer 'democratisch' gekleed te gaan, zal dit het effectieve model zijn voor leiderschap in de religieuze instellingen. Ze noemen hem dat “een leiderschap door management” en “leiderschap op basis van kwaliteit”. Het is verbazingwekkend dat deze manieren om de macht uit te oefenen deel uitmaken van het uittreksel van "apostel zijn" in de NAR?

Conclusie

De NAR is, zoals we hebben gezien, een hedendaagse religieuze beweging met grote politieke ambities. Om hun politieke doel te bereiken aarzelt ze niet om naar de Bijbelse metafoor -of gelijkenis- van het "Koninkrijk van God" te gaan, die dan ook een belangrijke plaats inneemt in hun argumenten.

Maar het Koninkrijk van God heeft -in het perspectief van de NAR- een plaats en een aardse inhoud. Het doel van de NAR is de opbouw van het Koninkrijk van God op aarde. Zij geloven dat een dergelijke onderneming mogelijk is. En de apostelen, en de beweging zelf, spelen daarin een overheersende rol.

We hebben ook gezien dat de NAR veel meer inhoudt dan een reformatorische kerk. Dit is iets dat sommige critici van deze beweging nog niet met voldoende duidelijkheid hebben gezien. De vernieuwing of hervorming waarnaar zij verwijzen is in wezen een sociaal-politiek-economisch-cultureel. Evenals het herhalen van dezelfde exposanten.

Ten slotte, hoewel er zeer controversiële concepten zijn van "macht", "theocratie", "apostelen", "visie", "ervaringen", enz., is de waarheid dat ze een bepaalde bevolking overtuigen die -in algemene termen- en deze theologisch-politieke opvattingen kritiekloos aanvaardden. De "tekenen" waarvan ze

zeggen dat ze van de Geest zijn, hebben blijkbaar een sterke overtuigingskracht, althans voor deze bevolking.

Een belangrijke gedachte, die ik niet over het hoofd wil zien, biedt Samuel Escobar. Deze vooraanstaande missioloog zegt dat:

De test die we toepassen om te bepalen of een beweging uit de geest van God komt, heeft te maken met het bepalen of de betreffende beweging Christus verheerlijkt en consequent bijdraagt aan het transformeren van mensen naar zijn beeld, waardoor ze meer op Christus gaan lijken.

Evangelischen hebben reden gehad om steeds vol te houden dat we niet tevreden moeten zijn met de gaven van de Geest als we niet tegelijkertijd de vrucht van de Geest zien.⁵⁹

Dit criterium, dat ik volledig deel, moet ons zeker helpen om de verschillende religieuze bewegingen, waaronder de NAR, te evalueren.

VRAGEN OM REFLECTIE

1. Welke aspecten van de leer van het Koninkrijk van God zouden vandaag de dag het meest weloverwogen moeten zijn in het pastorale en theologische werk?
2. Wat zouden de Bijbelse criteria moeten zijn om historische gebeurtenissen te interpreteren?
3. Hoe beïnvloedt de culturele context de modellen van leiderschap in de kerk? Welke modellen moeten we in de kerk ontwikkelen?

Eindnoten

1 Pablo Deiros omschrijft het neo-pentecostalisme als "post-denominationalisme". Hij zegt: 1 "De nieuwe naam van het post-confessionalisme is Nieuw-Apostolische Reformatie". El cristianismo denominacional. Buenos Aires: Ediciones del Centro, 2012, p. 125. In het Engels staat de NAR ook bekend als "The New Apostolic Churches" (NAC).

2 Verwijs bibliografisch in de Spaanse taal naar deze beweging is zeer overvloedig. vgl. Bernardo Campos. "El ministerio quintuple y la restauración del ministerio apostólico", en: D. Chiquete & L. Orellana, bewerkt., Voces del pentecostalismo latinoamericano. Concepción, Chili: RELEP, 2003; El post-pentecostalismo, Renovación del liderazgo en hermenéutica del Espíritu. 2007 (Texto tomado del Internet); Manifestaciones recientes de un movimiento del Espíritu: el movimiento apostólico y profético en el Perú. Santiago: RELEP, 2008; Visie de Reino. El movimiento apostólico profético en el Perú. Lima: Bassel Publishers, 2009; Rony Chaves. Apuntes sobre el ministerio apostólico. San José: Avance Misionero Mundial, s/f; John Eckhardt. La iglesia apostólica. Lima: Jhire Grafel, 2000; Bill Hamon. Los futuros movimientos de Dios. Buenos Aires: Peniel, 2009; Cindy Jacobs. El manifiesto de la Reforma. Lake Mary, FL: Casa Creación, 2008; Edgar Lee, ed., Él nos dio apóstoles. Miami, FL: Vida, 2006; Marcelino Salazar. El resurgimiento apostólico en la iglesia de hoy. Lima: z/e, 2004; Vinson Synan, ed., El siglo del Espíritu Santo. Buenos Aires: Peniel, 2006; Pieter Wagner. Apóstoles en la iglesia de hoy. Buenos Aires: Peniel, 2003; Señales en prodigios hoy. Miami, FL: Vida, 1985; Sus dones espirituales pueden ayudar a crecer la iglesia. Barcelona: CLIE, 1985; "Una nueva reforma apostólica", in: H. Caballeros & M. Winger. El poder transformador del avivamiento. Buenos Aires: Peniel, 2005; en het tijdschrift Plataforma Apostólica (Venezuela), onder anderen.

3 Peter Wagner "Una nueva reforma apostólica", p. 179. Zie. door dezelfde auteur: "The New Apostolic Reformation", in: Global Spheres, Advancing the Kingdom of God. november 2011.

4 Peter Wagner, citaten uit: Daniel Oliva "La nueva reforma apostólica y la apostolicidad de la iglesia", in: Signos de Vida N° 33, Quito, 2004, p. 27.

5 Wagner, Ibid., p. 186.

6 Juan Ballistreri "La pobreza, la lepra del siglo XXI", in: Plataforma Apostólica N° 2, año 1, Venezuela, 2010, p. 11. Volgens dit citaat is het niet God, maar de apostel, d.w.z. Ballistreri, die het vrijgeeft.

7 vgl. mijn boeken: Los banqueros de Dios. Una aproximación evangélica a la teología de la prosperidad. Lima: Puma, 2002 en Bienestar humano y reinado de Dios. Quito: CLAI, 2003.

8 Wagner. Sus dones... Op. Cit., blz. 206. Het originele boek in het Engels is uit 1979. De cursief gedrukte tekst is van de auteur. Campos "El ministerio..." Op. Cit., blz. 153. De Guatemalteekse apostel en ex-kandidaat

9 aan het Presidium, Harold Caballeros Apostel Morris Cerullo heeft de volgende ervaring: "We waren aan het dineren, het is een kans, met Morris, zijn assistent, mijn vrouw en ik. Cerullo. Dat was vast niet de eerste keer dat iemand dat specifieke advies vroeg. Hij hoorde me aandachtig aan. Toen ik klaar was, was mijn vraag niet overhaast te beantwoorden, maar integendeel, hij sprak me langzaam en kalm aan. Op een bepaald moment in het gesprek zei Hij tegen mij: 'Je hebt je gerealiseerd dat ik je niet overhaast wilde antwoorden, Morris zou je kunnen antwoorden, maar je hebt die Morris niet nodig die je antwoordt. Je ziet dat ik probeer me terug te trekken, en laat de Heilige Geest zijn die je antwoordt. Zijn houding heeft me enorm gezegend". De afspraak is om het niet te geloven. In: Morris Cerullo "El destino de Dios para los tiempos finales", in: H. Caballeros & M. Winger. El poder transformador del avivamiento. Buenos Aires: Péniël, 2005, p. 140.

10 Campos, *El Post-pentecostalismo...* Op. Cit., blz. 24. Het is noodzakelijk om te verduidelijken dat, hoewel er verschillende hermeneutische theorieën zijn, er andere zijn die alleen opkomen om vooropgezette indrukken te rechtvaardigen, zoals in dit geval. In die zin is de "hermeneutiek van de Geest" geen methode van interpretatie maar een methode van vervorming van de bijbelse tekst.

11 Chaves, *Apuntes...* Op. Cit., blz. 6,7. Gelukkig zijn er serieuzere exegetische dan die van Chaves: "Geen enkele vertegenwoordigt een institutionele autoriteit in de zin van een bovenlokale kerkelijke hiërarchie, die blijkbaar pas aan het begin van de II eeuw ontstond. Over het algemeen zouden deze dienaren van het Woord van God al het volk van God moeten opleiden voor de bediening (4:12)". Craig Keener. *Commentaar van de culturele context van de Biblia: Nuevo Testamento*. El Paso, TX: Mundo Hispano, 2003, blz. 543-544.

12 Chaves, *Ibid.*, blz. 24-25.

13 Chaves, *Ibid.*, p. 85.

14 Het moet duidelijk worden opgemerkt dat Lucas slechts een schrijver is van enkele van het Nieuwe Testament. Het NT bevat verschillende ecclesiologische modellen en verschillende legitieme manieren om de handelingen van de Heilige Geest te begrijpen. Dat wil zeggen, gebruik op een bevoorrechte manier aan Lucas en afbreuk doen aan de andere nieuwtestamentische geschriften, kan alleen maar onvolledige theologische theorieën opleveren. vgl. mijn essay: "Luces y sombras en tiempos de avivamiento: una lectura de 'los Hechos del Espíritu Santo'", in: *Varios autores. El poder del Espíritu Santo Qué significa hoy en América Latina?*. Lima: Puma, 2012, blz. 45-63.

15 Peter Wagner. *Señales...* Op. Cit., blz. 12-13. Dat het boek *Handelingen* vandaag relevant is, dat staat buiten elke discussie. Hetzelfde geldt voor de rest van de boeken van de Bijbel, omdat ze allemaal relevant zijn. Het punt is of feiten moeten worden gebruikt om een theorie of praktijk te ondersteunen, zoals de NAR doet.

16 Chaves, *Apuntes...* Op. Cit., blz. 26. De cursivering is van mij.

17 Chaves, *Ibid.*, blz. 29-30. De cursivering is van mij. Deze regel is ingeschreven in het boek van C. Jacobs, *El manifiesto...* Op. cit.

18 Wagner, geciteerd in Oliva, op. Cit., blz. 28-29.

19 Wagner, "The New...", Op. cit. Heb je echt niet een leerstellige verandering? Wagner probeert mijns inziens uw lezers te verwarren dat deze niet in continuïteit passen met het gereformeerde erfgoed, met het piëtisme of iets anders.

20 Boekje van internet gehaald.

21 Zo staat er op de achterkant van het boek van Guillermo Maldonado. *La liberación, el pan de los hijos*. Miami, FL: ERJ Publicaciones, 2006. Over apostel Ana Méndez wordt iets soortgelijks gezegd: "De autoriteit die God haar heeft gegeven en haar kennis over Gods Koninkrijk en zijn regering op aarde zijn één vrouwelijke generaal van het leger van God geworden". Ana Mendez. *Sentados en luars celestiales*. Ponte Vedra, FL: Voice of the Light Ministries, 2009, achteromslag.

22 Het is de titel van het hoofdstuk dat verschijnt in: P. Wagner & P. Deiros, edit., *Manantiales de avivamiento*. Nashville, TN - Miami, FL: Caribe, 1998, blz. 153-169.

23 Harley Ithier, "Een apostolisch perspectief. Nu aan de toekomst bouwen!", Impact Network, s/f, Republiek Mauritius: New Covenant Ministries, s/f.

24 Peter Wagner. *Oración de guerra*. Nashville, TN: Caribe, 1993. Heel dicht bij de apostelen zijn "opkomende kerken" degenen die ook "het Koninkrijk willen gebruiken

25 van God als het paradigma voor hun herziening van de kerkelijke theologie en praktijk". vgl. Todd Miles. Een koninkrijk met een koning? Evaluatie van de Koninkrijksethiek van de opkomende kerken. 2007 ETS Nationale Conferentie.

26 Campos, Visie... Op. Cit., blz. 104. De cursivering is van mij. "MAP" betekent "Apostolische en Profetische Beweging", een andere naam voor de NAR.

27 Wagner brengt op de volgende manier de signalen met het Koninkrijk van God in verband: "Er is een solide theologische basis om tot de conclusie te komen dat de tekenen en wonderen zelfs in onze dagen plaatsvinden. Deze hypothese kan worden bevestigd door het bijbelse concept van het koninkrijk van God te onderzoeken." Wagner. Señales... Op. Cit., blz. 35. De cursivering is van mij.

28 James Leo Garrett. Teología Sistemática, Tomo 2. El Paso, TX: CBP, 2003, p. 726.

29 Campos, Visie... Op. Cit., blz. 104. De cursivering is van mij.

30 Manuel Quintero "La iglesia no puede ser neutral", in: Nuevo Siglo Año 4, Nº 2, Quito, 2004 (Interview met de Venezolaanse apostel Elías Rincón). De cursivering is van mij.

31 Norberto Saracco "Pastoral latinoamericana: desafíos y tentaciones", in: Alberto Roldán y otros, edit., La iglesia latinoamericana: su vida y su misión. Buenos Aires: Certeza Argentinië – PRODOLA, 2011, p. 117. In de NAR zijn er blijkbaar meer meningen over gezag die de apostelen moeten hebben. Ervin Budiseliv stelt dat "het gezag van apostelen invloedrijk en spiritueel moet zijn, niet regerings- en hiërarchisch". vgl. "Nieuw-Apostolische Reformatie: Apostolisch Ministerie voor Vandaag", in: Kairos. Evangelical Journal of Theology, Vol. II, nr. 2, 2008, blz. 209-226.

32 Jacobs, op. Cit., blz. 209. De cursivering is van mij.

33 Chaves, op. Cit., blz. 84-85.

34 The Apostolic Network IMPACT PERU zegt: "De reden om apostolisch te zijn, is om te bevestigen dat het de missie van de Kerk is om invloed uit te oefenen totdat je op aarde gaat heersen en regeren (Openb. 5:9) en dat we ons nu in de Kairos van God voor een meer glorieuze manifestatie van de zonen en dochters van God op alle gebieden en instellingen van het menselijk leven (overheid, economie, onderwijs, religie, familie, kunst-entertainment en communicatie), in alle naties. Daarom: Het is een kwestie van prioriteit om de heiligen te perfectioneren om in de 7 sferen van de samenleving (Overheid, economie, onderwijs, religie, familie, kunst-entertainment, communicatie) te opereren als een integraal pad om acties te ontwikkelen en ervaringen op te doen die zichtbaar maken de manifestatie van het koninkrijk hier en nu, onder een verbetering en continue ministeriële dekking". Declaración apostólica de Lima. Rode Apostolica IMPACT PERU. Noviembre del 2010. De vette letters komen overeen met de originele tekst. Overgenomen van: <http://www.pentecostalidad.com/ministerial/apologia-de-lo-apostolico/252-declaracion-apostolica-de-lima>

35 Chaves, op. Cit., blz. 36-37. De cursivering is van mij. Dit soort ideologie is vrij gebruikelijk in de NAR. Ze geloven, of willen geloven, dat het koninkrijk van de duivel kan worden gestopt, onderbroken, gefrustreerd en zelfs "neergeslagen", in beide groeit de NAR.

36 vgl. Pedro Oro. O Outro en Demônio. Uma análise sociológica do fundamentalismo. São Paulo: Paulus, 1996 en E. Brito e otros, orgs., Milenarismos e mesianismos ontem e hoje. Sao Paulo: Loyola, 2001.

37 Voor een basisoriëntatie van dit onderwerp raad ik aan te lezen: Carlos Mondragón, Leudar la masa. El pensamiento social de los protestantes en América Latina: 1920-1950. Buenos Aires: Kairos, 2005; René Padilla, comp., De la marginación al compromiso. Buenos Aires: FTL, 1991; José Míguez Bonino. Poder del evangelio en poder político. Buenos Aires: Kairos, 1999; Carlos Martinez. De

politieke deelname van los Cristianos evangélicos. México DF: El Faro, 2000; Tomás Gutiérrez, ed., Protestantismo y política en América Latina y el Caribe. Lima: CEHILA, 1996; en Tomás Gutiérrez. Evangélicos, democracia en nueva sociedad. Lima: Ediciones AHP, 2005.

38 Saracco, op. Cit., blz. 118.

39 Saracco, Ibid., blz. 118-119. De auteur doet deze bevestigingen op basis van bibliografische benoemingen van de apostelen Peter Wagner en Harold Caballeros.

40 Saracco, op. Cit., blz. 121.

41 Tot de weinige Latijns-Amerikaanse pogingen om het neo-pentecostalisme te evalueren behoren: R. Gálvez y otros. Unidad en diversidad del protestantismo latinoamericano. Buenos Aires: Kairos, 2002; en Arturo Piedra y otros. Hacia dónde va el protestantismo? Buenos Aires: Kairós, 2003. Naar mijn mening zijn deze beoordelingen gebaseerd op een vooroordeel: ze zien de NAR als onderdeel van de protestantse of evangelische heterogeniteit in Latijns-Amerika. In werkelijkheid zijn een ander religieus fenomeen, zoiets als een "post-protestantisme" erg in overeenstemming met onze postmoderne cultuur. vgl. In Sik Hong. Una iglesia posmoderna? Buenos Aires: Kairós, 2001. Een betere lezing van de theologische accenten van de NAR biedt het: Alberto Roldán: "Postmodern theologies?", in: ¿Para qué sirve la teología? Grand Rapids, MI: Libros Desafío, 2011, blz. 137-156. vgl. het belangrijke essay van Emilio Núñez: "El movimiento apostólico contemporáneo", en Kairos Nº 29 y Nº 30, Guatemala, 2001 y 2002. In Peru zijn weinig denominaties die een duidelijk standpunt hebben ingenomen tegen de NAR en de WT: de Assemblies of God (ADDP), de Christian Alliance and Missionary (ACM), de Peruviaanse Evangelische Kerk (IEP) en een dan andere denominatie.

42 Roldan, op. Cit., blz. 78. Het citaat komt overeen met Derek Bigg. La racionalidad de la revelación. Barcelona: EEE, 1971, p. 19.

43 Wagner, Siete principios poderosos que no aprendí en el seminario. Miami, FL: Vida, 2003, p. 38. De cursivering is van mij.

44 Een voorbeeld: "Toen God mij in 1996 liet zien dat dit decennium van de Heilige Geest op het punt stond te eindigen, zei Hij tegen mij: 'Zoon, mijn volk kent mijn ware Pinksterervaring niet'." Cerullo, op. Cit., blz. 148.

45 Met betrekking tot de specifieke Calvijn wees hij terecht op: "Toen God ons zijn Woord meedeelde, wilde Hij niet dat zij ons op enig moment als teken zou dienen om het te vernietigen met de komst van zijn Geest; maar integendeel, hij zond toen naar de Geest zelf, waarvoor de deugd hem eerder had verleend, om zijn werk te vervolmaken, met de effectieve bevestiging van zijn Woord". (Institución de la Religión Cristiana. Libro I, Capítulo IX, 3,b). Opgemerkt moet worden dat evangelische christenen altijd hebben geloofd in de ervaringen die onze doctrines en theologische theorieën er alleen niet op baseren. Bovendien geloven we dat de christenen voortdurend ervaringen moeten hebben om ze te bevestigen, dat wil zeggen, om te getuigen van wat God - of Christus of de Heilige Geest - doet in zijn leven, in zijn christelijke gemeenschappen of in de samenleving.

46 Pablo Deiros zei: "Er vindt een verandering plaats diep in het wereldbeeld van christenen. (...) brengt een significante verandering teweeg in de manier waarop christenen, met name in onze Spaans-Amerikaanse cultuur, het begrip van de werkelijkheid en van het evangelie benaderen. We zijn nog steeds minder rationalisten en meer benadrukken we onze emoties en gevoelens". Protestantisme en América Latina. Nashville, TN: Caribe, 1997, blz. 97-98.

47 Severino Croatto. Experiencia de lo sagrado. Navarra: Verbo Divino, 2002, blz. 467-468.

48 Croatto, Ibid., p. 473.

49 Eduardo Hoornaert. La memoria del pueblo cristiano. Buenos Aires: Paulinas, 1986, p. 17.

50 Paulo Barrera "Tradição, memória e modernidade: A precariedade da memória religiosa contemporânea", em: Estudos de Religiao N° 18, São Paulo, 2000, pp. 121-144.

51 Paulo Barrera. Tradição, transmissão en emoção religiosa. São Paulo: Olho d'Agua, 2001, p. 231.

52 Deiros, El cristianismo... Op. Cit., blz. 125.

53 Het is een echte "mutatie", in de woorden van Roger Bastide: "praat niet over mutatie terwijl we in dezelfde structuur blijven; we behouden deze term voor elke verandering die wordt gedefinieerd als de overgang van de ene structuur naar de andere, als een voorwaarde van de systemen", in: "Sociologie des mutaties religieuses", G. Balandier, edit., Sociologie des Mutations. Parijs: Anthropos, 1970, pp. 157-172, geciteerd in: Jean Pierre Bastian. La mutación religiosa de América Latina. Mexico: FCE, 1997, p. 14. De cursivering is van mij.

54 Mortimer-aria's. Venga tu Reino. México D.F.: CUPSA, 1980, blz. 37-53. Naast de reductie moet "liberaal" ook de bevrijdingstheologie en de NAR omvatten.

55 Mortimer-aria's. Anunciando el Reinado de Dios. San José: Visión Mundial, 1998, blz. 17-18.

56 Aria's, Ibid., p. 43.

57Vgl. mijn essay: "El poder político: una exploración en la producción de la Fraternidad Teológica Latinoamericana", in: Teología y Cultura, año 6, vol. 10, oktober 2009, blz. 25-46.

58 vgl. Y. Bonilla & F. Guerrero. Nuevas formas de poder. Movimientos apostólicos en mesiánicos "evangélicos". Quito: CLAI – FLET – FLEREC, 2005, en Osías Segura. Riquezas, templos, apóstoles en superapóstoles. Barcelona: CLIE, 2012.

59 Samuël Escobar. Cómo comprender la misión. Buenos Aires: Certeza, 2008, p. 164.

MARTIN OCAÑA, Peruaan, is Baptistenpredikant (Moquegua, Peru). Hij heeft theologie en psychologie gestudeerd en is kandidaat voor de Ph.D. in het Latijns-Amerikaanse doctoraatsprogramma (PRODOLA - SATS). Hij is lid van de commissie voor ethiek en theologie van de Council National Evangelical of the Peru (CONEP).

Dit is een paper gepresenteerd door de auteur tijdens de 2014 Lausanne Global Consultation on Prosperity Theology, Poverty, and the Gospel. Mogelijk vindt u een videoversie van dit artikel in de inhoudsbibliotheek. De standpunten en meningen in dit artikel zijn die van de auteur en weerspiegelen niet noodzakelijk de persoonlijke standpunten van de leiders of netwerken van de Lausanne Beweging. Voor de officiële verklaring van Lausanne uit deze consultatie, zie 'The Atibaia Statement on Prosperity Theology'.

Datum: 02 okt 2015